

Cinsel Şiddetle
Mücadele Derneği

İÇİNDEKİLER

CŞMD başvuru alıyor mu?	2
Örgütsel öğrenme.....	2
Veri toplama, kayıt ve takip.....	3
2019'da CŞMD'ye gelen başvurular.....	4
- Danışan kişiler	6
- Şiddete maruz bırakılan kişiler	7
Başvuru konusu olan ve destek talep edilen cinsel şiddet türleri	8
Talepler	9
CŞMD ne yaptı?	10
Mesajlar	11

2019

CİNSEL ŞİDDET SONRASI
DESTEK ve YÖNLENDİRME RAPORU

CŞMD başvuru alıyor mu?

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği toplumsal algının dönüşmesi ve önleme çalışmalarının yaygınlaşması amaçlı faaliyetlerinin yanı sıra, şiddet sonrası gelen taleplere yönelik sınırlı olarak yönlendirme ve danışmanlık faaliyeti de yürütmektedir. Ancak dernek, cinsel şiddet sonrası başvurulara yönelik herhangi bir danışmanlık hizmetini kamuya duyurmamaktadır. Kendisine gelen başvuruları geri çevirmemek ve hedef kitlesi olan hak sahipleriyle dayanışmak adına cinsel şiddet sonrası hayatta kalanlar ve ihtiyaç sahiplerini desteğe ve hizmete yönlendirmek ve danışmanlık kapasitesini geliştirmek üzere kaynaklarını kullanmaktadır.

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği 2015 yılından beri hayatta kalan ve yakınlarından cinsel şiddet sonrası yönlendirme ve desteğe ilişkin soru ve talepler almaktadır. 2019 yılına kadar soru ve talepleri cevaplama işini telefon, e-posta ve sosyal medya hesaplarına bakan dernek gönüllüleri rotasyonlu olarak yürütmüşlerdir. 2019 yılından itibaren 3 kişilik bir çalışma grubu bu sorumluluğu üstlenmiştir.

Örgütsel öğrenme

CŞMD kurulmadan önce, kadın örgütleri ve feminist örgütlerden cinsel şiddetten hayatta kalanların (veya yakınlarının) derneğe başvurabilecekleri ve bu yüzden derneğin hazırlık yapması gerektiği ile ilgili tavsiyeler aldı. CŞMD kurulduğundan bu yana beklenmedik şekilde derneğin kapısına gelen başvuru sayısı 8'i geçmemiştir. Bununla birlikte kurulduğu 2014 yılından beri Türkiye'nin farklı illerinden takriben 300'ün üzerinde danışan şiddet sonrası destek için dernekle üyeler üzerinden veya telefon, e-posta ve sosyal medya yoluyla iletişim kurmuştur. Bu rakam başka kategorilerdeki soru ve taleplerle iki katına çıkmaktadır.

Son 4 yılda dernek üyeleri cinsel şiddet yaşayanlardan gelen başvuru ve talepler doğrultusunda bir öğrenme süreci yaşadı. Bu süreçte dağınık olarak çeşitli kanallardan gelen yazılı soru ve talepler tek bir kanala yönlendirilerek e-posta hesabına aktarıldı. Dernek üyeleri kişisel hesap ve telefonlarından aldıkları başvurulara sınır koydular ve bunları zamanla durdurdular, gerektiğinde derneğe yönlendirdiler. Başvuruların mesai saatleriyle sınırlı alınması sağlandı. Derneğin acil başvuru almadığı bir farkındalık olarak üyelerde gelişti ve acil başvurular 7-24 çalışan ulusal birimlere yönlendirildi. Beklenmeyen zamanlarda ve ortamlarda cinsel şiddet hikayeleri dinlemek durumunda kalınmaması için çeşitli tedbirler geliştirildi. Örneğin dernek telefonu ofis dışına çıkartılmamaya başlandı. Şiddet hikayelerinin alınması konusunda Mor Çatı'dan deneyim paylaşımı ve öneriler alındı. CŞMD ekibinin bütünü 3 günlük psikolojik ilk yardım eğitimi aldılar. Dernekte, öz bakım ve kendine yardım konusunda üyelerin daha fazla zaman ve kaynak ayırmaları üzerine bir irade oluştu.

Veri toplama, kayıt ve takip

2019 yılına kadar CŞMD kendisine başvuran hayatta kalan ve yakınlarına yönelik sağlıklı kayıt tutamamış ve raporlama yapamamıştır. E-posta ve sosyal medya yoluyla gelen başvuru kayıtları yazılı ortamda olmaları sebebiyle belli ölçüde bir araya getirilebilmiş, telefonla gelen başvuruların ise takriben üçte birlik bir kısmı raporlanabilmiştir. CŞMD ilk yıllarında kendisine gelen tüm e-postalara yanıt verememiş, birçok kategorideki soru ve talep içeren maillerin yanında, şiddet sonrası yönlendirme ve destek taleplerinin bir bölümü de yanıtız bırakılmıştır. Bunun sebepleri çeşitlidir.

- › Türkiye’de cinsel şiddet konusunda kurumsal destek sistemi, kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum alanındaki destek birimleri bilgilerinin kolay ulaşılabilir olmaması,
- › Grup üyelerinin cinsel şiddet sonrası başvurular ve bunların yönlendirilmesi konusundaki deneyimlerinin aktivizm veya kişisel deneyimleriyle sınırlı olabilmesi
- › Şiddet hikayelerinin somut bir talep içermemesi, bazı durumlarda şiddet hikayelerinin ağırlığı veya grup üyeleri üzerinde olumsuz etkileri olabilmesi
- › Taleplere cevap verilebilmesi için kimi zaman araştırma yapmak gerekliliği ve böyle bir zamanın ayırlanamaması,
- › Bazen de grup içinde cevapların tartışılması ve gerekli bilgiler oluşmasına rağmen başvurucuya cevap verilip verilmediğinin kontrol edilmemesi sonucu danışanlar yanıtız bırakılabilmiş veya çok geç geri dönüşler yapılabilmektedir.

Başlangıçta rotasyonlu iş bölümü ve gönüllülük usulüyle cevaplandırılan e-posta ve sosyal medya mesajları, derneğin insan kaynağı arttıkça daha sistemli ve sürdürülebilir olarak yanıtlanabilir ve takip edilebilir hale gelmiştir.

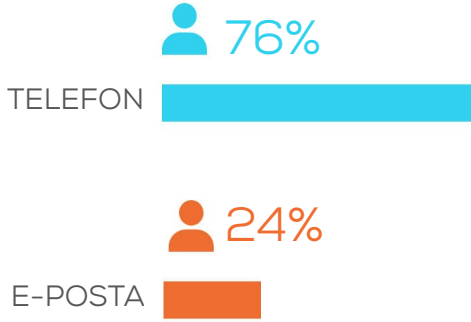
Cinsel şiddetten hayatta kalanların kişisel verilerinin ve gizliliklerinin korunması için 2019 yılından itibaren çeşitli tedbirler uygulanmaya başlanmıştır. Derneğe gelen başvurular, kişisel bilgiler ve şiddet hikayeleri sadece derneğin ilgili çalışanlarına açılmaktadır. Derneğin tüm çalışanları ulaşabilecekleri tüm verilerin gizliliğini korumak ve üçüncü taraflarla paylaşmamak üzere sorumludur ve taahhüname imzalamıştır. Kişisel bilgi ve verilerin siber saldırı sonucu ele geçirilmemesi üzerine tedbirlerin alınması da söz konusudur. Bununla ilgili risk değerlendirmesi ve planlama sürmektedir.

Başvuruların kayıt ve takibi, izleme değerlendirmesi için de 2020 yılından itibaren kolaylaştırıcı araç ve mekanizmaların geliştirilmesi ile uzman desteği alınması öngörülmektedir.

2019'da CŞMD'ye gelen başvurular

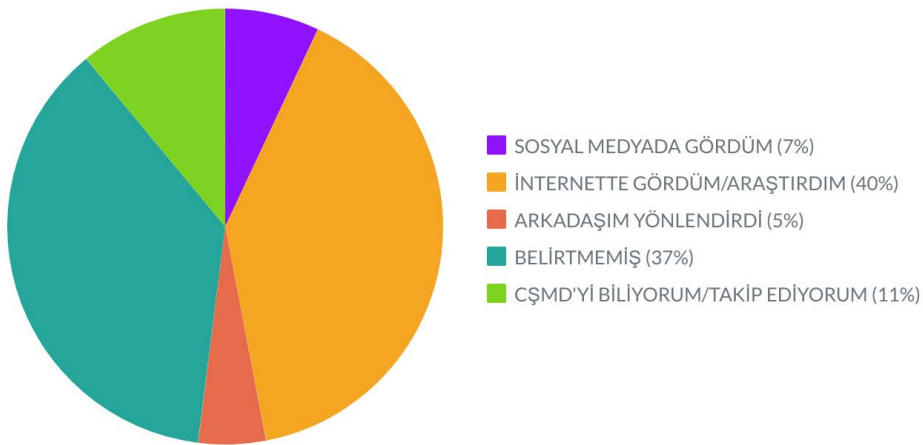
CŞMD 2019'da toplam 91 başvuru almıştır. Başvuruların 69'u telefon, 22'si'i e-posta yoluyla gerçekleşmiştir.

BAŞVURU ARACI

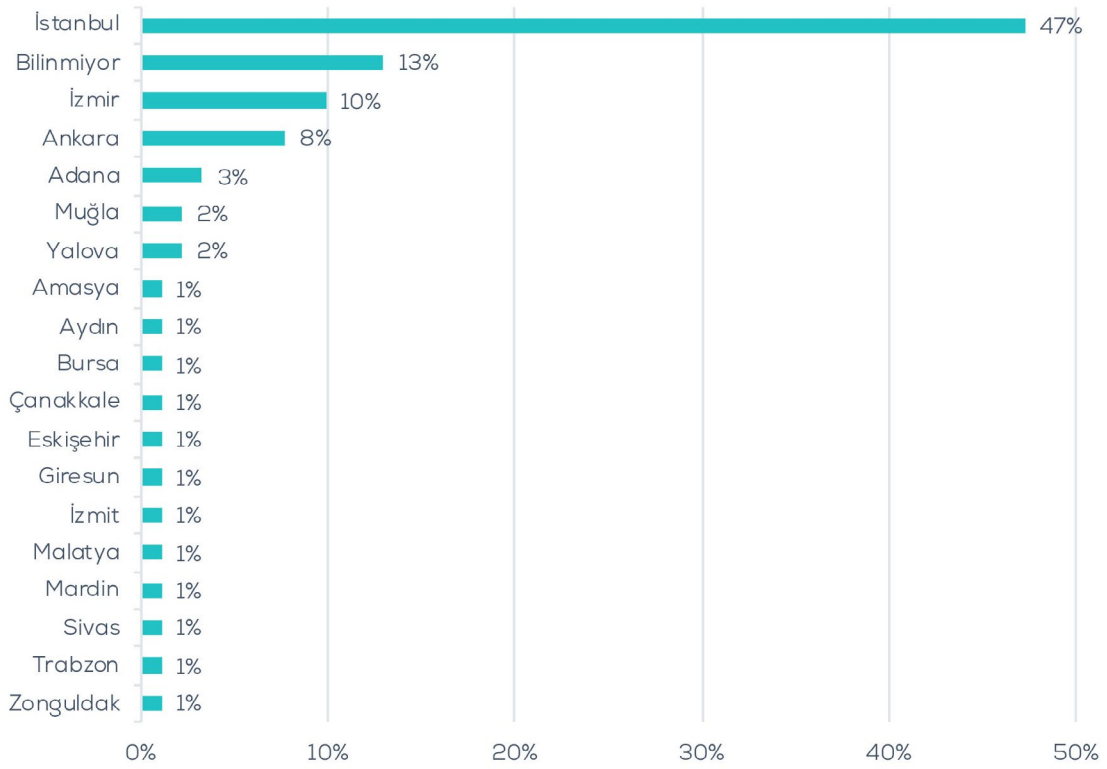

Derneğe nasıl ulaştığını belirten başvuruvcuların büyük bir bölümü derneği internette tesadüfen gördüklerini veya internetten araştırırken bulduklarını ifade etmiştir.

CŞMD'YE NASIL BAŞVURDUM?

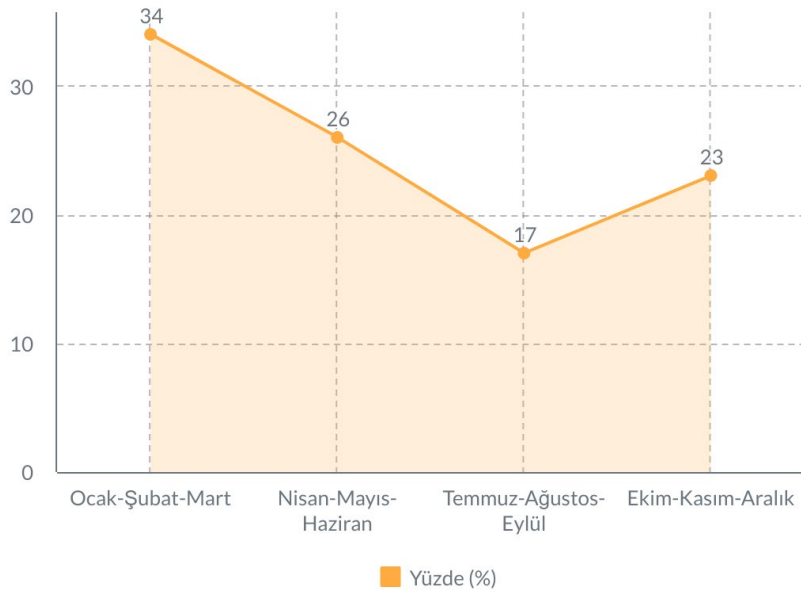

Başvuruların %47'si İstanbul'dan, %40'ı diğer illerden gelmiştir. Başvuranların %13'ü bulunduğu ili belirtmemiştir.

2019 yılında en fazla başvuru Nisan ayında yapılmıştır.

BAŞVURU DÖNEMLERİ

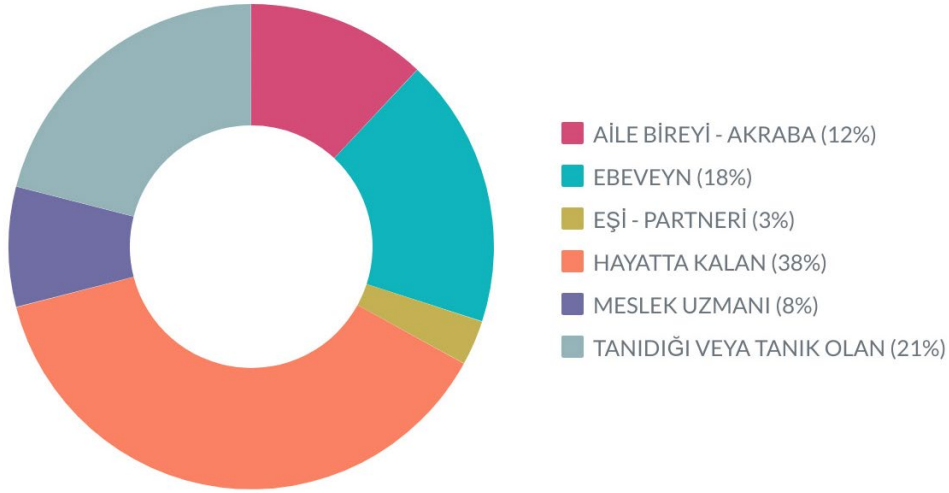
Danışan kişiler

Cinsel şiddet sonrası CŞMD'ye telefon ya da e-posta yoluyla ulaşanların yarısına yakını hayatta kalanların kendileridir. Ebeveynlerin ulaştığı ve çoğunluğu cinsel istismar olan başvurularda arayan ebeveynlerin %50si anneler, %50si babalardır. Eş veya partner olarak ulaşanların tamamının cinsiyet beyanlarının erkek olduğu düşünülmektedir. Bu başvurular tanık olunan şiddet türüyle ilgili hukuki yollar veya destek için ne yapılabileceği üzerine soruları içermektedir.

Aile bireyi ve akraba kategorisi, hayatta kalanın kız kardeşi, oğlu, yeğeni, halası, eniştesi, teyzesi vb. kişilerden gelen başvurulardır. Bu başvurularda cinsel şiddet türleri çeşitlidir.

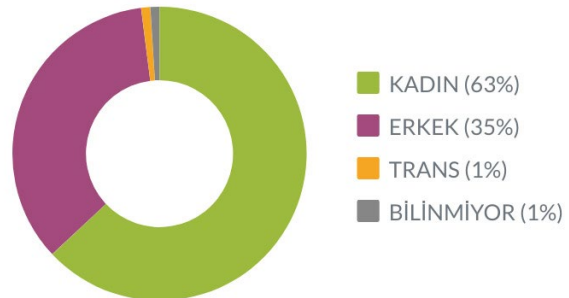
Yakını veya tanıklık eden olarak CŞMD'ye ulaşanlar arasında komşular, aynı mahallede yaşayanlar, aile dostları, çalıştığı işyerinde veya kamusal alanda şiddete veya şüpheli durumlara tanık olanlar ve hayatta kalanların tanıdığı veya arkadaşı olan kişiler başvurmuştur. Meslek uzmanları arasında STK çalışanları, öğretmenler, avukat ve stajyer avukatlar bulunmaktadır.

BAŞVURU YAPAN

CŞMD başvurularının hiçbirine cinsiyet beyanlarını sormamakla birlikte, danışanların verdikleri isimler veya hayatta kalanla yakınlıklarını aktarırken kullandıkları sıfatlara göre atanmış cinsiyetlerine yönelik tahminde bulunmuştur. Bu yüzden aşağıdaki cinsiyet verileri kişilerin beyanlarından bağımsızdır ve teyit edilmemiştir.

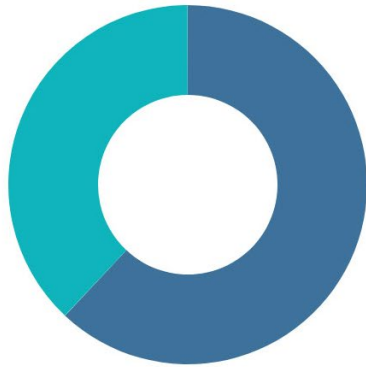
DANIŞANLARDA TAHMİN EDİLEN CİNSİYET DAĞILIMI

Şiddete maruz bırakılan kişiler

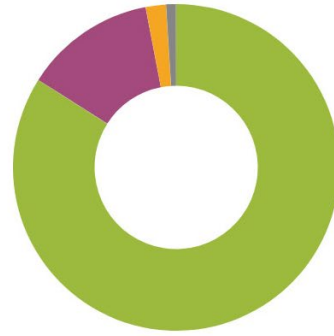
Yine benzer şekilde başvuran kişiler arasında şiddete maruz bırakılan bireyin/bireylerin yaş ve cinsiyet bilgilerinin belirtilmesiyle oluşan veriler aşağıda grafik olarak görülebilir. Tüm başvuruların %7'sini çocuklukta cinsel istismara maruz bırakılmış yetişkinlerin oluşturduğu da ilk grafiğin yorumlanmasında göz önünde bulundurulabilir.

ŞİDDETE MARUZ BIRAKILAN

■ YETİŞKİN (62%)
■ ÇOCUK/ERGEN (38%)

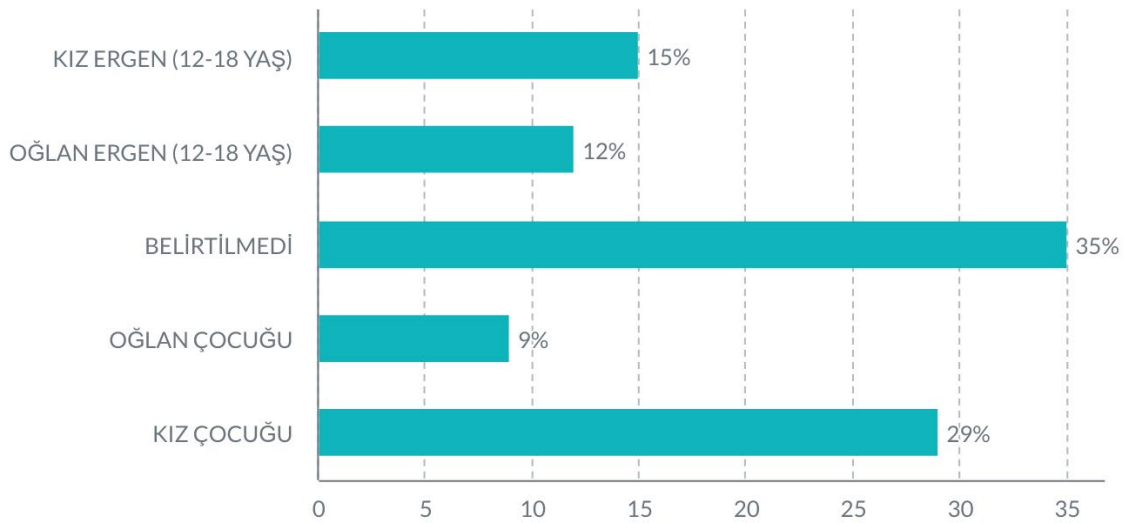
YETİŞKİMLERİN CİNSİYET DAĞILIMI

■ KADIN (84%) ■ ERKEK (13%)
■ TRANS KADIN (2%) ■ BELİRTİLMEDİ (1%)

Cinsel istismar başvurularının %12'sinde şiddete maruz bırakılan çocuk ve ergenlerin sayısı birden fazladır.

ÇOCUKLAR ARASI YAŞ ARALIĞI

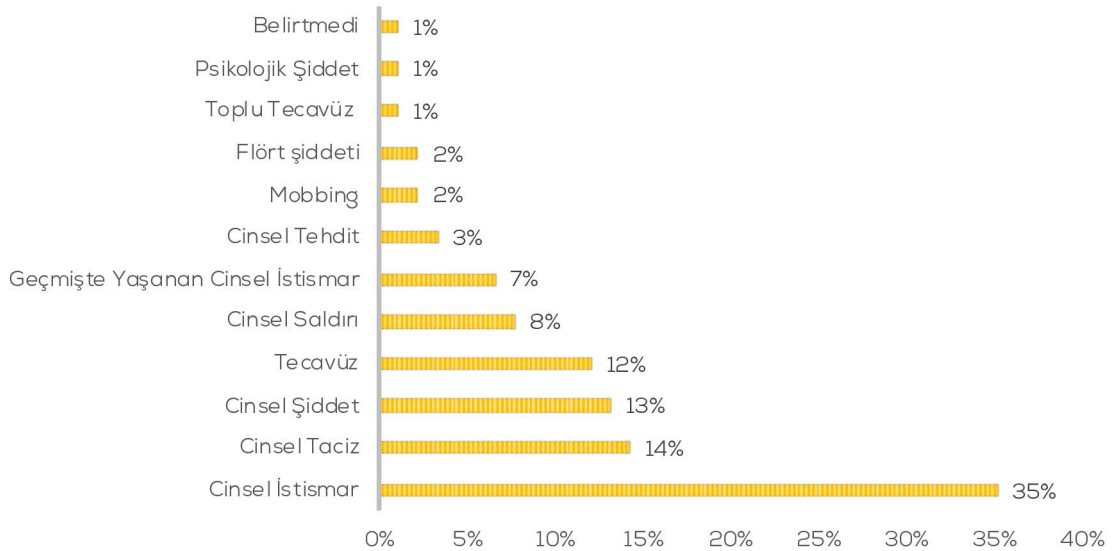

Başvuru konusu olan ve destek talep edilen cinsel şiddet türleri

Yasalarda bulunan suç tanımları ne halk tarafından bilinmekte ve gündelik yaşamda kullanılmaktadır ne de tüm şiddet türlerini kapsamaktadır. Dolayısıyla CŞMD bu veriyi oluştururken, istisnalar dışında başvuran her kişinin kendi kullandığı tanımı esas almıştır. İstisnai durumlar; başvuranın şiddet hikayesini aktarırken bir tanım kullanmadığı veya tanımın tamamen yanlış olduğu durumlardır. (Örneğin yetiškine yönelik bir şiddetin "istismar" olarak tanımlanması vb.) 18 yaş altı çocuk ve ergenlere yönelik **tüm cinsel istismar türleri**, başvuran bunu cinsel taciz, tecavüz vb. olarak nitelese de "cinsel istismar" kategorisi olarak kaydedilmiştir. Başvurularda failin yaşı -eğer belirtilmediyse- sorulmamıştır, istismar başvurularının bir kısmında failin 18 yaş altında olduğu görülmüştür. Bunun dışında başvuranların "cinsel saldırı" ve "cinsel şiddet" tanımları, onların beyan ettikleri şekilde kaydedilmiştir. **Cinsel şiddet veya cinsel saldırı** olarak beyan edilen başvuruların bir kısmında şiddetin detayı veya türü belirtilmemiştir. Bir kısmında ise şiddet türünün tecavüz, tecavüz girişimi, cinsel tehdit ve şantaj, rıza inşası (psikolojik şiddet), cinsel taciz, musallat olma (ısrarlı takip) veya dijital şiddet olduğu gözlemlenmiştir.

Bazı başvuranların "flört şiddeti", "rıza inşası" gibi kavramları kullanmaları da şiddet türleri veya yaşadığı durumun adını koyma üzerine bir farkındalık oluştuğunu bize göstermektedir. Şiddet türlerine yönelik belirtilen tanımlar çok daha fazla olduğu halde 11 başlık olarak azaltılmıştır. **Başvuruların %12'si birden fazla şiddet türünü içermektedir.** Birden fazla şiddet türünün olduğu başvurularda, cinsel şiddet türü olan tanım veya kapsayıcı olan tanım kaydedilmiştir. Örneğin "cinsel saldırı" olarak belirtilen başvuruda bu tanımın yanı sıra fiziksel şiddet, cinsel işkence, alıkoyma, hapsedme, psikolojik şiddet beyanları da bulunabilmektedir.

BAŞVURULARDA BELİRTİLEN ŞİDDET TÜRLERİ

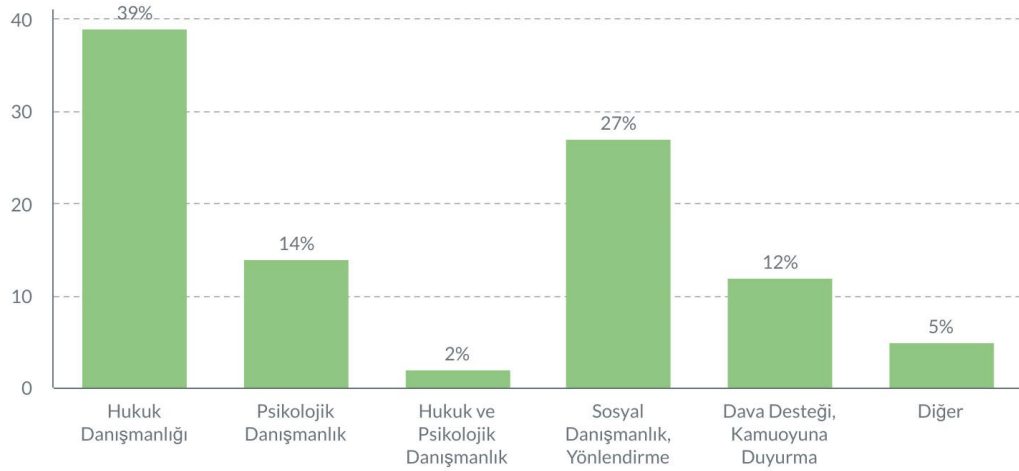
Yukarıda listelenen cinsel şiddet türlerinden cinsel saldırı beyanlarında; dijital ortamda cinsel taciz, tecavüz, tecavüz girişimi, ısrarlı takip görülmektedir. Cinsel şiddet beyanlarında; fuhuşa zorlama, işyerinde mobbing, tecavüz, meslek uzmanlarının uyguladığı

cinsel taciz veya tecavüz gibi şiddet türleri görülebilmektedir. Cinsel tehdit başlığında; failin husumeti olan kişinin çocuğuna cinsel saldırıda bulunma tehdidi, çocuk ve ergenlere yönelik cinsel saldırı tehditleri ve kişiye uyuşturucu madde verilerek cinsel saldırı sonrası fotoğraflar ile tehdit ve şantaj örneklendirilebilir. Hayatta kalanların %4'üne yakını Türkçe bilmeyen farklı ülke vatandaşlarıdır. Başvurularda kategori olarak belirtilmese de meslek uzmanlarından yönelen şiddet başvurularında failerin doktor, jinekolog, sağlık çalışanı, öğretmen oldukları gözlemlenmiştir.

Talepler

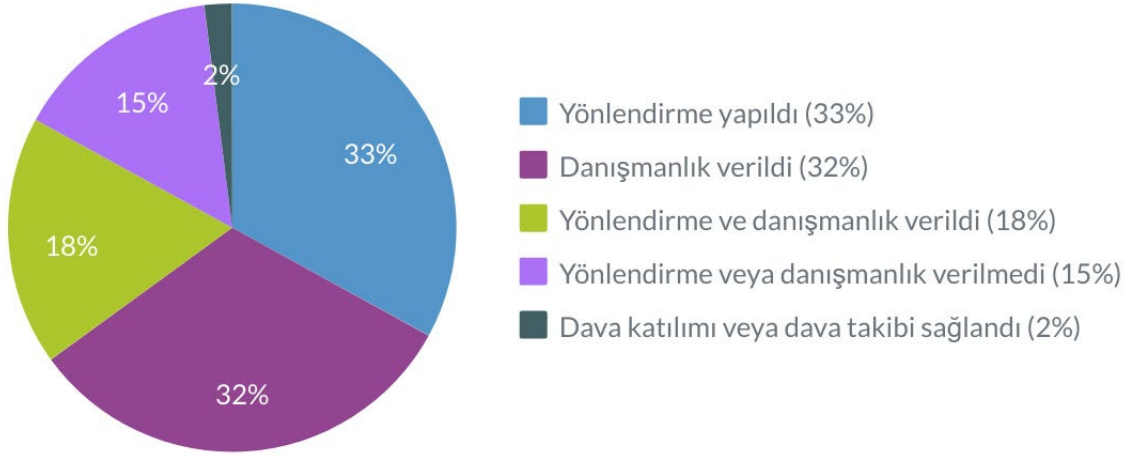
Başvurucuların %21'i yaşadığı veya tanık olduğu şiddeti aktararak genel ifadelerle yardım çağrısında bulunmuştur. %79'u ise somut taleplerde bulunarak bilgi, yönlendirme, sosyal veya hukuki danışmanlık, ücretsiz veya ücretli avukat/psikolog hizmeti, dava izleme veya davanın kamuoyunda görünür olması için savunuculuk desteği talep etmiştir.

TALEPLER

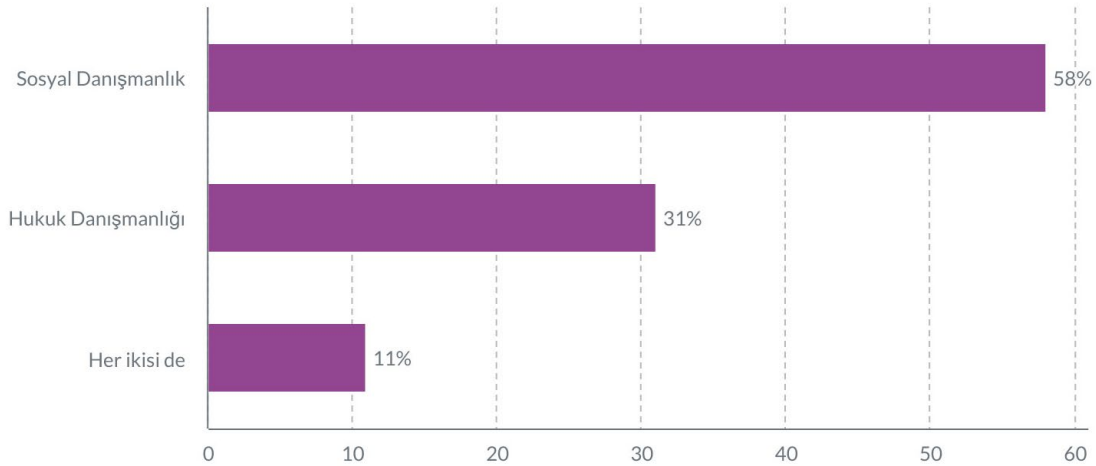
CŞMD ne yaptı?

CŞMD cinsel şiddet başvurularında "vaka takibi" yapmamaktadır. Yani başvuruçunun yönlendirme sonrasında sunulan seçeneklere başvurup başvurmadığını, hayatta kalanın destek veya hizmet alıp almadığını veya dava süreci söz konusu ise bunun nasıl sonuçlandığını -davanın takibi üstlenilmediyse- izlenmemektedir. CŞMD destek alanında bu çalışmayı yapmamakla birlikte, savunuculuk alanında ileriye dönük olarak hayatta kalanların hak ihlallerine yönelik izleme çalışması yürütmeyi planlamaktadır.

CŞMD başvuruların %15'ine herhangi bir destekte bulunmamıştır. Bu durum; danışmanlık için arandığında başvuruçunun cevap vermemesi, başvuran kişiden yeterli bilgi alınamadığı için yönlendirme yapılamaması, başvuranın ona geri dönüldüğünde talebine yönelik ihtiyacını farklı bir kaynaktan gidermiş olması, başvurunun gözden kaçması gibi sebeplerden kaynaklı olabilmektedir.

Danışmanlık sağlanan başvurularda;

Mesajlar

CŞMD'ye başvuranların verdikleri bilgiler doğrultusunda, benzerlik içeren verilerden aşağıdaki istatistikleri çıkardık. Bu verilerin bize cinsel şiddet sonrası destek sistemi ile ilgili çarpıcı mesajlar ilettiğini düşünüyoruz.

HAYATTA KALANLAR HAKLARINI ARIYOR!

- › CŞMD'ye başvuruda bulunan hayatta kalan ve yakınlarının **yarısından fazlası (% 57) şiddeti polis, savcılık ve benzeri kurumlara bildirmiş, haklarından faydalanmak için adli süreci başlatmıştır.**
- › CŞMD'ye başvuruda bulunan hayatta kalan ve yakınlarının **% 13'ü şiddeti adli kurumlara bildirmek ve yasal haklarından faydalanmak amacıyla hukuki danışmanlık veya yönlendirme talep etmiştir.**
- › CŞMD'ye başvuruda bulunanların %7'si cinsel şiddete maruz bırakılan tanıdığı bir yetişkinin adli kurumlara başvurmadığını veya başvurmak istemediğini belirterek ne yapabileceğini sormuştur.

HAYATTA KALAN VE YAKINLARI CEZASIZLIK YÜZÜNDEN ADALETE GÜVENMİYOR!

Şiddeti adli birimlere bildiren ve yasal süreç başlatan başvuruçuların; (yani %57'nin)

- › %56'sı dava sürecinde cezasızlık ve failin serbest bırakılma olasılığından VEYA failin şiddeti uyguladığı yerde çalışmaya devam ettiğinden VEYA maruz bırakılana veya başkalarına zarar verme olasılığından dolayı kaygı duyduğunu belirtmiştir.
- › %23'ü yukarıdaki kaygılar sebebiyle CŞMD'nin duruşmalara katılımını veya davanın kamuoyunda duyurulmasını talep etmiştir.
- › %27'si failin dava sürecinde takipsizlik, tutuksuz yargılama, denetimli serbestlik, adli kontrol veya beraat sonucu serbest bırakıldığını belirtmiştir.
- › %15'i avukatının olmadığını veya avukatının ilgisiz-yetersiz olduğunu belirtmiştir.

ŞİDDETİN ADI VAR!

2019 yılında Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'ne nasıl ulaştıklarını bildirenlerin % 63'ü derneği internetten araştırırken bulduklarını veya internette rastladıklarını belirtti.

- › Cinsel şiddetten hayatta kalana hizmet veren kurumların isimlerinde cinsel şiddet kelimelerinin geçmesi salt erişilebilir olma açısından önemli değildir. Cinsel şiddetin GÖRÜNÜRLÜĞÜ ve taciz, tecavüz, istismar sonrasında korkmadan, suçlanmadan ve utandırılmadan destek almanın MEŞRULUĞU mesajını hayatta kalanlara ve tüm topluma vermesi açısından önemlidir.

CİNSEL ŞİDDET SONRASI DESTEK SİSTEMİ ERKEKLER İÇİN DE İHTİYAÇTIR!

2019'da CŞMD'ye başvuran kişilerin atanmış cinsiyetlerine göre dağılımı erkeklerde %35, cinsel şiddete maruz bırakılan/bırakılmış yetişkin erkeklerin oranı %13 tür.

- › Erkeklerle yönelik destek ve hizmet verdiğini açık ve net biçimde beyan eden kurumların artması ve GÖRÜNÜRLÜĞÜ, erkek hayatta kalanlara hakları olan desteğe erişmelerinin MEŞRU HAKLARI OLDUĞU ve yargılanmadan başvurabilecekleri mesajını tüm topluma vermesi açısından önemlidir.
- › “Biz herkese her hizmeti her konuda veriyoruz” yaklaşımı ile uzmanlaşmış ve nitelikli destek hizmeti verilmesi mümkün değildir.
- › Bugün erkek hayatta kalanlardan gelen yönlendirme ve destek-danışmanlık başvurularını nitelikli destek almaları adına sadece kadınlardan başvuru alan kadın danışma-dayanışma merkezlerinin kabul etmek durumunda kalmasını Türkiye'deki kamu kurumları, yerel yönetimler ve otoritelerin görmesi ve tüm hayatta kalanlar için daha fazla çalışması, kaynak ayırması gerekmektedir.

TÜRKİYE'DE CİNSEL ŞİDDETEN HAYATTA KALANLARIN BİR ARAYA GELEBİLECEĞİ DESTEK VE ETKİLEŞİM GRUPLARI YOK!

Başvurucuların %21'i somut bir talepte bulunmamış; yaşadığı veya tanık olduğu şiddeti aktararak “Yardım edin” veya “Ne yapabilirim?” cümlesiyle bitirmiştir.

- › Hak sahipleri kendi hakları konusunda yeterince bilgilendirilmemektedir. Alanda hizmet verenler dahil olmak üzere hak sahipleri cinsel şiddet sonrası destek sistemi ile ilgili bilgilere ulaşmakta güçlük çekmektedir.
- › Hayatta kalanlar sistem içerisinde haklarını aramaya başladığı andan itibaren prosedürler, engeller, ikincil travma yaratan sorgulamalar ile yalnızlaştırılmış, sessizliğe mahkum edilmiş ve yıldırılmıştır. Hayatta kalanlar adalet için salt uzman hizmetine ihtiyaç duymamaktadır. Seslerinin duyulması, şiddet hikayelerinin dinlenmesi, benzer şiddet deneyimi yaşayan hayatta kalanlarla bir araya gelme ihtiyacı duymaktadırlar.
- › Türkiye'de cinsel şiddetten hayatta kalanların bir araya gelebilecekleri anonim destek ve etkileşim grupları bulunmamaktadır. Hayatta kalanlar, seslerini duyurabilecekleri ve birbirleriyle dayanışabilecekleri zemin olarak sosyal medyayı ve kadın/LGBTİ+ örgütlerini görmektedirler. Dünyada bu işi savunuculuk ve dayanışma amaçlı örgütlenen sivil kurumların yanı sıra Tecavüz Kriz Merkezleri, Cinsel Şiddet Danışma Merkezleri, yerel yönetim ve örgütlenmeler, meslek örgütlenmeleri de sağlamaktadır. Devlet bu ihtiyacı gidermek üzere ne kendisi çalışmakta, ne de sivil-yarı sivil bir kurumu bu çalışmalarını yürütmek üzere finanse etmektedir.

Telefon No: 0542 585 3990

E-mail: info@cinselsiddetlemucadele.org

Web Adresi: cinselsiddetlemucadele.org

 [cinselsiddetlemucadele](https://www.facebook.com/cinselsiddetlemucadele)

 [cs_mucadele](https://twitter.com/cs_mucadele)

 [cinselsiddetlemucadelederneği](https://www.instagram.com/cinselsiddetlemucadelederneği)

